

Handläggare
Eija Pohjanen
Telefon: 08-508 10 016

Till
Östermalms stadsdelsnämnd
2018-09-27

Att minska barngruppernas storlek i förskolan

Remiss från kommunstyrelsen, svar på motion från Erik Slottner (KD), dnr. 2018/676

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens svar till remissen och överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen.

Christina Klang
stadsdelsdirektör

Jens Vesterlund
avdelningschef

Sammanfattning

Erik Slottner (KD) tar i bifogad motion från den 17 april 2018 upp frågan om att minska barngruppernas storlek i förskolan. I motionen anges att "Förskoleupproret", som samlat berättelser om hur barn och personal far illa som en konsekvens av större barngrupper och färre personal, har vuxit i styrka under den senaste tiden. Motionen slår fast att nya siffror från Stockholm visar att även rätt till heltid i förskolan för barn till föräldralediga har ökat barngruppernas storlek och förlängt barnens vistelsetid. Med anledning av ovanstående föreslår förslagsställaren Kommunfullmäktige:

- att besluta om nya riktlinjer för barngruppernas storlek i förskolan med max 12 barn i småbarnsgrupperna (1-3 år) och max 15 barn i grupperna för äldre barn (4-5 år).
- att återkalla rätten till heltid i förskolan för barn till föräldralediga och återgå till max 30 timmar per vecka.

Östermalms stadsdelsförvaltning
Förskole- och parklekavdelningen

Karlavägen 104, plan 6
Box 24156
10451 Stockholm
Telefon 08-508 10 016
Växel 08-508 10 000
Fax 08-508 10 099
eija.pohjanen@stockholm.se
stockholm.se

Förvaltningen är positiv till nya riktlinjer för barngruppernas storlek i förskolan i Stockholms stad men vill poängtera att mindre barngrupper kräver utökade resurser. Förvaltningen vill framhålla att det är viktigt att göra kartläggningar i varje barn-/arbetsgrupp för att komma tillrätta med vad problematiken som åsyftas i "Förskoleupproret, pressat läge" handlar om.

Ärendet

Erik Slottnér (KD) tar i bifogad motion från den 17 april 2018 upp frågan om att minska barngruppernas storlek i förskolan.

Kristdemokraterna genom Erik Slottnér anger i sin motion att "Förskoleupproret, pressat läge" har vuxit i styrka under den senaste tiden och att det är en förfärande bild som framkommer. Av motionen framgår att upproret samlat in anonyma vittnesmål från förskolepersonal och föräldrar i Stockholm och hela landet. Upproret har på bara några veckor samlat över 700 berättelser om hur barn och personal far illa som en konsekvens av större barngrupper och färre personal. Enligt motionen är det ingen slump att upproret nu sprider sig då det är dåliga politiska beslut och för lite resurser som ligger till grund för missnöjet.

Motionen slår fast att nya siffror från Stockholm visar att även rätt till heltid i förskolan för barn till föräldralediga har ökat barngruppernas storlek och förlängt barnens vistelsetid. Enligt motionen borde pengarna som lagts på detta istället ha använts till mindre barngrupper. Motionen slår fast att beslutet om rätt till heltid saknar barnperspektiv och en konsekvens av beslutet är att barngrupperna växer. Kristdemokraterna anser att staden måste göra det som är bäst för barnen, inte sätta föräldralediga vuxnas behov i främsta rummet.

Av motionen framgår att små barngrupper i förskolan är viktigt för att ge mer tid för barnen och för att fler barn ska bli sedda, bekräftade och känna sig trygga. Enligt motionen visar forskning att små barn behöver sammanhang för att kunna knyta an till personalen och sina kamrater och därigenom känna sig trygga. Motionen gör gällande att det pedagogiska uppdraget blir lättare att klara av om barngrupperna är små.

Med anledning av ovanstående föreslår förslagsställaren Kommunfullmäktige:

- att besluta om nya riktlinjer för barngruppernas storlek i förskolan med max 12 barn i småbarnsgrupperna (1-3 år) och max 15 barn i grupperna för äldre barn (4-5 år).
- att återkalla rätten till heltid i förskolan för barn till föräldralediga och återgå till max 30 timmar per vecka.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom Förskole- och parklekavdelningen.

Remissbehandling

Remissen kommer från kommunstyrelsen och remisstiden sträcker sig till den 5 oktober 2018. Remissinstanserna inom staden är Enskede-Årsta-Vantörs och Östermalms stadsdelsnämnder, Utbildningsnämnden och SLK samt Lärarförbundet Stockholm.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen har tagit del av remissen Att minska barngruppernas storlek i förskolan. Förvaltningen är positiv till att denna angelägna fråga uppmärksammas. Förskolan har ett uppdrag att ge alla barn en god start i livet. Hur barngruppernas storlek påverkar barns rätt till en likvärdig förskola av hög kvalitet är en viktig fråga som behöver diskuteras och belysas ur olika aspekter. Likväl även hur antalet barn i grupperna påverkar personalens arbete och förutsättningar att genomföra sitt uppdrag. Förskolan är till för barnen men också en stor arbetsplats för många förskollärare och barnskötare.

Förvaltningens synpunkter på de två förslag som anges i motionen:

1. Kommunfullmäktige föreslås besluta om nya riktlinjer för barngruppernas storlek i förskolan med max 12 barn i småbarnsgrupperna (1-3 år) och max 15 barn i grupperna för äldre barn (4-5 år).

Forskningen¹ visar att gruppstorlek inte kan ses som ett isolerat fenomen utan ska ställas i relation med andra påverkande faktorer, exempelvis personalens utbildning och kompetens, personaltäthet, barngruppens sammansättning och lokalernas beskaffenhet. Förskolans kvalitet och barns förutsättningar att må bra, leka och lära är en komplex fråga som inte enbart kan kopplas till antalet barn i gruppen. Frågan om barngruppernas storlek och sammansättning bör även ställas i relation till läroplansmålen.

Skolverkets rekommendationer gällande barngruppernas storlek är ett riktmärke (barn i åldrarna 1–3 år sex till tolv barn, barn i åldrarna 4–5 år nio till 15 barn). Förvaltningen anser att det är bra att Skolverkets riktmärke om barngruppernas storlek är formulerat i ett spann i stället för ett maxtak. Det ger utrymme för att ta hänsyn till de olika behov som finns. Förvaltningen är positiv till nya riktlinjer för barngruppernas storlek i förskolan i Stockholms stad men vill poängtera att mindre barngrupper kräver utökade resurser, det gäller såväl personella, ekonomiska som lokalmässiga. För att leva upp till de eventuella nya rekommendationerna kring

minskning av barngruppernas storlek krävs både samstämmighet i beslutsprocesser och långsiktiga satsningar.

Ökningen av antalet inskrivna barn i stadsdelsnämndsområdets förskolor bedöms fortsatt fortgå, inte minst på grund av utbyggnaden i Norra Djurgårdsstaden. För att möta efterfrågan på nya förskoleplatser behövs ytterligare förskolelokaler. En minskning av barngruppernas storlek skulle således ytterligare öka behovet av nya förskolelokaler.

En effekt av att minska barngruppernas storlek skulle även bli minskad personaltäthet och lägre andel förskollärare. En minskning av barngruppernas storlek kräver fler utbildade förskollärare i ett läge där rekrytering av förskollärare sedan länge varit en utmaning. Att skapa fler utbildningsplatser i regionen för att fler förskollärare ska kunna examineras kräver samordning med externa samarbetspartners. Det handlar också om att öka förskolläraryrkets attraktionskraft genom att arbeta långsiktigt och målmedvetet med kompetensutveckling.

Förvaltningen vill framhålla att riktlinjer för att minska antalet barn i grupperna endast kommer ge effekt om de knyts till kvalitetsfaktorer som förskollärarnas utbildning och kompetens, personaltäthet, barngruppens sammansättning och lokalernas beskaffenhet.

2. Kommunfullmäktige föreslås återkalla rätten till heltid i förskolan för barn till föräldralediga och återgå till max 30 timmar per vecka.

En stor andel familjer på Östermalm i förhållande till övriga Stockholm har valt att använda sig av reformen om rätt till heltid för barn till föräldralediga, att utöka sin vistelsetid på förskolan. Det finns variation mellan förskoleenheterna när det gäller i vilken omfattning verksamheten påverkats även om det har visat sig att små förskolor har svårare att möta det ökade antalet timmar som reformen medfört. Gemensamt är dock att det inneburit en högre närvaro av alla barn alla dagar i veckan på de flesta förskolorna, med tyngdpunkt på tidiga morgnar och sena eftermiddagar. Viktigt att beakta i sammanhanget är att rätt till heltid inte innebär 40 timmar utan det kan handla om en närvarotid upp till 60 timmar.

Förskoleenheterna har under hösten 2017 tagit fram risk- och konsekvensanalyser för att kartlägga effekterna av beslutet av rätt till heltid (bland annat gällande arbetsbelastningen) och för att kunna sätta in rätt åtgärder i form av extra personella resurser.

En effekt som dessa analyser uppvisar är att beslutet om rätt till heltid påverkat förskollärarnas möjligheter att ta ut den pedagogiska utvecklingstiden för att bland annat planera för undervisningen, även möjligheterna till den kollegiala reflektionstiden har påverkats.

För barnen har beslutet om rätt till heltid inneburit minskade möjligheter till återhämtning och lugna stunder under förskoledagen då det numera finns fler barn per personal över hela dagen alla dagar i veckan.

Slutligen vill förvaltningen framhålla att det är viktigt att göra kartläggningar i varje barn-/arbetsgrupp för att komma tillrätta med vad problematiken som åsyftas i ”Förskoleupproret, pressat läge” handlar om.

Jämställdhetsanalys

Förvaltningen besvarar ovan frågor om riktlinjer för barngruppernas storlek och beslutet om rätt till heltid för barn till föräldralediga. Eftersom svaret utgör en beskrivning av aktuellt läge gör förvaltningen ingen jämställdhetsanalys utifrån de ställda frågorna. Jämställdhetsperspektivet ingår i avdelningens ordinarie verksamhetsplanering.

Bilaga

Remiss Att minska barngruppernas storlek i förskolan.

Bilagan återfinns på <http://insynsverige.se/stockholm-ostermalm>